

Sygn. akt IV CNP 26/14

POSTANOWIENIE

Dnia 7 listopada 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Irena Gromska-Szuster

w sprawie skargi uczestniczki postępowania
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia
Sądu Okręgowego w G.
z dnia 20 grudnia 2011 r.,
w sprawie z wniosku A. B.
przy uczestnictwie B. M.
o stwierdzenie wykonalności orzeczenia sądu zagranicznego
i nadanie mu klauzuli wykonalności,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 7 listopada 2014 r.,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Uczestniczka postępowania wniosła skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia Sądu pierwszej instancji: postanowienia Sądu Okręgowego w G. z dnia 20 grudnia 2011 r. o stwierdzeniu wykonalności na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, przez nadanie klauzuli wykonalności określonego w postanowieniu wyrokowi wydanemu przez Sąd Stanu Kalifornia w USA w dniu 18 sierpnia 2010 r.

Uzasadniając przesłankę skargi przewidzianą w art. 424⁵ § 1 pkt. 5 k.p.c. stwierdziła, że wzruszenie zaskarżonego postanowienia w drodze innych środków prawnych nie jest możliwe, gdyż „powyższe postanowienie Sądu drugiej instancji nie należy do wymienionych w art. 398¹ § 1 k.p.c. katalogu orzeczeń, od których przysługuje skarga kasacyjna. Również nie jest możliwe - wobec braku podstaw z przyczyn nieważności wskazanych w art. 401 k.p.c., jak i z właściwych przyczyn restytucyjnych (art. 403, 401 i 416 k.p.c.) wniesienie skargi o wznowienie postępowania. Wobec czego skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem zaskarżonego orzeczenia Sądu Okręgowego w G. z dnia 20 grudnia 2011 r., sygn. akt [...] jest jedynym środkiem prawnym, który może doprowadzić do uchylenia wadliwego orzeczenia”. Stwierdzając zaś, że zachodzi wyjątkowy wypadek uzasadniający wniesienie skargi od prawomocnego orzeczenia Sądu pierwszej instancji wskazała, że wniosła zażalenie na zaskarżone postanowienie, jednak zostało ono odrzucone przez Sąd Okręgowy w G. postanowieniem z dnia 25 lipca 2012 r. z powodu niezuzpełnienia w terminie braków zażalenia przez dołączenie załączników do odpisu zażalenia, zaś postanowieniem z dnia 24 maja 2013 r. Sąd Apelacyjny oddalił zażalenie uczestniczki na powyższe postanowienie Sądu pierwszej instancji. W ocenie skarżącej to rygorystyczne potraktowanie jej zażalenia, choć występowała bez zawodowego pełnomocnika i zrobiła wszystko by w terminie uzupełnić braki, uniemożliwiło jej merytoryczną obronę i pozwala na przyjęcie, że zachodzi wypadek wyjątkowy, o którym mowa w art. 424¹ § 2 k.p.c., gdyż zaskarżone postanowienie jest niezgodne z art. 31 Konstytucji RP i narusza podstawowe zasady polskiego porządku konstytucyjnego, bowiem wyrok Sądu

zagranicznego, któremu została nadana klauzula wykonalności nałożył na powódkę nie przewidzianą w polskim porządku prawnym karę pieniężną, nie dającą się pogodzić z zasadą, że odszkodowanie należy się w wysokości równej poniesionej szkodzie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z utrwalonym i jednolitym stanowiskiem Sądu Najwyższego, wykazanie istnienia konstrukcyjnej przesłanki skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, przewidzianej w art. 424⁵ § 1 pkt. 5 k.p.c. wymaga wykazania - w wyczerpującym i wszechstronnym wywodzie prawnym – że wzruszenie zaskarżonego prawomocnego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Skarżący musi zatem wykazać (a nie „wskazać”, „przytoczyć”, czy „uwiarygodnić”), że nie istniały i nie istnieją żadne środki prawne, pozwalające na wzruszenie zaskarżonego orzeczenia. Chodzi przy tym nie tylko o skargę kasacyjną, skargę o wznowienie postępowania, ale również inne narzędzia procesowe, w tym powództwo przeciwegzekucyjne lub specjalne środki funkcjonujące w postępowaniu nieprocesowym oraz w postępowaniu o uznanie i stwierdzenie wykonalności zagranicznych orzeczeń sądowych. Skarżący musi wszystkie te środki ujawnić i przedstawić w skardze oraz w sposób wyczerpujący i niebudzący wątpliwości wykazać, że nie mógł i nie może z nich skorzystać (porównaj między innymi postanowienia z dnia 27 stycznia 2006 r. III CNP 23/05, OSNC 2006/7-8/140 i z dnia 16 kwietnia 2014 r. IV CNP 65/13, niepubl.).

Skarżąca nie wykazała istnienia tej przesłanki konstrukcyjnej skargi. Nie tylko nie odniosła się w ogóle do możliwości skorzystania z powództwa przeciwegzekucyjnego, lecz przede wszystkim, stwierdzając, że od zaskarżonego orzeczenia (nazwanego zresztą błędnie „postanowieniem Sądu drugiej instancji”) nie przysługuje skarga kasacyjna, gdyż nie należy ono do katalogu orzeczeń wymienionych w art. 398¹ § 1 k.p.c., pominęła, iż zgodnie z art. 1151¹ § 3 k.p.c., na postanowienie sądu okręgowego w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności służy zażalenie, a od postanowienia sądu apelacyjnego- skarga kasacyjna. Pominęła także kwestię możliwości zaskarżenia do Sądu Najwyższego, na

podstawie art. 394¹ § 2 k.p.c., postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 24 maja 2013 r., oddalającego zażalenie na postanowienie Sądu pierwszej instancji odrzucające zażalenie na postanowienie będące przedmiotem skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

W tych okolicznościach należy stwierdzić, że skarżąca nie wykazała, iż wzruszenie zaskarżonego postanowienia Sądu pierwszej instancji nie było i nie jest możliwe. Na marginesie trzeba stwierdzić, że błędne jest stanowisko skarżącej, iż skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem jest „środkiem prawnym, który może doprowadzić do uchylecia wadliwego orzeczenia”. Uwzględnienie skargi nie prowadzi bowiem do uchylecia zaskarżonego orzeczenia lecz jest jedynie prejudykatem umożliwiającym dochodzenie odszkodowania od Skarbu Państwa na podstawie art. 417¹ § 2 k.c.

Uczestniczka nie wykazała też, że zachodzi wypadek wyjątkowy, w rozumieniu art. 424¹ § 2 k.p.c., dopuszczający możliwość wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu pierwszej instancji. Pojęcie „wypadek wyjątkowy” odnosi się zarówno do przyczyn niezgodności z prawem orzeczenia, jak i powodów, dla których strona nie skorzystała z możliwości jego zaskarżenia (porównaj postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2006 r. II CNP 85/06, niepubl.). Wyjątkowe powody, stanowiące przyczynę nieskorzystania z możliwości zaskarżenia orzeczenia Sądu pierwszej instancji, to np. ciężka choroba strony, która uniemożliwiła wniesienie środka odwoławczego, jej stan psychiczny uniemożliwiający podjęcie rozsądnej decyzji co do zaskarżenia niekorzystnego orzeczenia sądu pierwszej instancji, katastrofa, klęska żywiołowa, czy uzyskanie błędnej informacji od pracownika sądu co do sposobu i terminu zaskarżenia (porównaj między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2006 r. I CPN 4/06, OSNC 2006/6/113). Są to więc ważne okoliczności, które obiektywnie uniemożliwiły stronie wniesienie środka odwoławczego. Skarżąca nie wykazała, że takie właśnie okoliczności uniemożliwiły jej wniesienie zażalenia na zaskarżone orzeczenie. Kwestia niemożność uzupełnienia w terminie braków zażalenia przez dołączenie odpisów załączników wobec złożenia ich oryginałów wraz z zażaleniem,

była już przedmiotem oceny Sądów obu instancji w ramach rozpoznawania wniosku o przywrócenie terminu do uzupełnienia braków zażalenia. Skarżąca nie wykazała, że odmowa przywrócenia terminu była w okolicznościach sprawy „nadmiernym rygoryzmem”. Sam fakt, że występowała bez zawodowego pełnomocnika nie jest wystarczający, a żadnych innych okoliczności nie wskazała, poprzestając na stwierdzeniu, że „uczyniła wszystko, co możliwe” aby wykonać zobowiązanie Sądu. Jest to jednak wyłącznie jej subiektywna ocena, niemożliwa do obiektywnego zweryfikowania wobec nie wskazania jakichkolwiek okoliczności, które mogły by ją uzasadniać.

Biorąc zatem pod uwagę, że skarżąca nie wykazała istnienia przesłanki przewidzianej w art. 424⁵ § 1 pkt. 5 k.p.c., Sąd Najwyższy odrzucił skargę na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c.